

ภาพ: การบรรยายดนตรีบำบัด
ที่มา: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีดนตรีบำบัด ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ¹

A Comparative Study of Undergraduate Music Therapy Curricula
in Selected Countries

สมชัย ตระการรุ่ง²

Somchai Trakarnrung

E-mail: somchai.tra@mahidol.edu

Received: July 23, 2021

Revised: September 23, 2021

Accepted: September 23, 2021

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ คลัสเตอร์ดนตรีบำบัด วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

This research article is part of the National Research University Project supported by the Office of Higher Education Commission and Mahidol University Custer of Music Therapy, College of Music

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ติติวิทยาลัย รองคณบดีฝ่ายบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Assistant Professor Dr., Deputy Dean for Educational Management, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ชื่อปริญญา ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตรและสัดส่วนรายวิชาหลักสูตรที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ประกอบด้วย University of Kansas และ University of Miami ประเทศสหรัฐอเมริกา Wilfrid Laurier University ประเทศแคนาดา และ Kunitachi College of Music ประเทศญี่ปุ่น ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ผลจากการวิจัย พบว่า ชื่อปริญญาด้านดนตรีบำบัดมี 3 ชื่อปริญญา คือ Bachelor of Music Education with major in Music Therapy, Bachelor of Music Therapy และ Bachelor of Music in Music Therapy ทุกหลักสูตรมีระยะเวลาการศึกษา 4 ปี ถึง 4 ปีครึ่ง รายวิชาของทั้ง 4 หลักสูตรมีความใกล้เคียงกัน แบ่งเป็นหมวดรายวิชาได้ 3 หมวดคือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดนตรีและดนตรีบำบัด โดยทั้ง 4 มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับหมวดวิชาดนตรีมากที่สุด และสาระวิชาดนตรีบำบัดที่สำคัญ ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา ดังนี้ (1) กลุ่มวิชาการด้านดนตรีบำบัด ได้แก่ Introduction to Music Therapy, Principles of Music Therapy, Theory and Methodology of Music Therapy, Functional Techniques in Music Therapy, Influence of Music Behavior, Introduction to Dance/Movement Therapy, Managing Behavior in Music Environment, Music in Psychotherapy, Music in Rehabilitation, Music Therapy for Handicapped Children/Persons, Music Therapy in Psychiatry and Psychosomatic Medicine, Music Therapy in Elderly and Palliative Care, Music Therapy Theory and Research (2) กลุ่มวิชาฝึกทักษะดนตรีบำบัด ได้แก่ Group Leadership Skills in Music Therapy, Clinical Improvisation, Clinical Techniques for Adults, Clinical Techniques for Children และ (3) กลุ่มวิชาฝึกงานดนตรีบำบัด ได้แก่ Music Therapy Internship, Music Therapy Practicum

คำสำคัญ: การศึกษาเปรียบเทียบ ดนตรีบำบัด หลักสูตรระดับปริญญาตรี

Abstract

The objective of this research study was to compare the music therapy programs at undergraduate level in four international universities investigating four categories including the name of degree, the length of study in the programs, subjects offering, and proportion of subjects. The selected universities were University of Kansas and University of Miami from the United States of America, Wilfrid Laurier University from Canada, and Kunitachi College of Music from Japan. The content analysis was employed as research methodology. The result showed that there were three degree titles offered at undergraduate level in music therapy programs, namely Bachelor of Music Education with Major in Music Therapy, Bachelor of Music Therapy, and Bachelor of Music in Music Therapy. The length of the study was from four years to four and a half years. The subject contents were rather similar and divided into three categories; general education subjects, music subjects, and music therapy subjects. The music subjects were offered most among four universities. The key content in music therapy subjects consisted of three groups: (1) Music Therapy Academic Subjects, for example, Introduction to Music Therapy, Principles of Music Therapy, Theory and Methodology of Music Therapy, Functional Techniques in music therapy, Influence of Music Behavior, Introduction to Dance/Movement Therapy, Managing Behavior in Music Environment, Music in Psychotherapy, Music in Rehabilitation, Music Therapy for Handicapped Children/Persons, Music Therapy in Psychiatry and Psychosomatic Medicine, Music Therapy in Elderly and Palliative Care, and Music Therapy Theory and Research, (2) Music Therapy Skills Subjects, for example, Group Leadership Skills in Music Therapy, Clinical Improvisation, Clinical Techniques for Adults, and Clinical Techniques for Children, and (3) Music Therapy Practicum Subjects, for example, Music Therapy Internship and Music Therapy Practicum.

Keywords: comparative study, music therapy, undergraduate curriculum

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับดนตรีบำบัดมากขึ้น บุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัดเริ่มนำกิจกรรมทางดนตรีมาใช้ร่วมกับบริการทางแพทย์และการดูแลสุขภาพ ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่ยังไม่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพนักร้องบำบัดในระดับปริญญาตรี และขาดแคลนบุคลากรทางด้านนี้ จึงเริ่มเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาด้านดนตรีบำบัดในระดับปริญญา ขณะที่ต่างประเทศได้มีการจัดการเรียนการสอนมานานกว่า 60 ปีแล้ว ปี ค.ศ. 1919 มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) เมือง New York ได้มีการจัดอบรมด้านดนตรีบำบัดขึ้น ภายใต้หัวข้อ “Musicotherapy” ดำเนินการอบรมโดย Margaret Anderton และ Isa Maud Ilse (l’Etoile, 2000) และปี ค.ศ. 1944 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สถานพยาบาลต่าง ๆ ได้พัฒนาหลักสูตรการจัดอบรมด้านดนตรีบำบัด Roy Underwood หัวหน้าสาขาวิชาดนตรี ของ Michigan State College ได้พัฒนาหลักสูตรดนตรีบำบัดในระดับปริญญาตรีขึ้นเป็นหลักสูตรแรกและหลังจากนั้นมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็เริ่มเปิดหลักสูตรดนตรีบำบัดทั้งในระดับปริญญาตรีโท และเอก ได้แก่ University of Kansas, Chicago Musical College, College of the Pacific, และ Alverno College. (American Music Therapy Association, 2014)

นอกจากนี้ในทวีปยุโรป Wigram, Pedersen, and Bonde (2002) ได้อธิบายถึงประวัติความเป็นมาของการเรียนการสอนด้านดนตรีบำบัดไว้ว่า Aalborg University ได้เริ่มจัดการเรียนการสอนด้านดนตรีบำบัดในปี ค.ศ. 1982 ที่ราชอาณาจักรเดนมาร์ก เป็นหลักสูตรระดับปริญญาโท ซึ่งมีเนื้อหาการเรียนการสอนด้านดนตรีบำบัดอยู่บนพื้นฐานของ Psychodynamic และ Humanistic หลักสูตรจะหล่อหลอมให้นักศึกษามีความรู้ทางด้านดนตรี ทฤษฎีทางดนตรีบำบัด และมีทักษะทางคลินิก ผ่านการฝึกฝนและการเรียนตามเนื้อหาของหลักสูตร ผู้เรียนจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงานด้านดนตรีบำบัด โดยหลักสูตรจะเน้นให้นักศึกษาสังเกตการทำคลินิกดนตรีบำบัด และฝึกทักษะการทำคลินิกดนตรีบำบัดของตนเองในผู้ป่วยจิตเวช และผู้ป่วยโรคอื่น ๆ ตามสถาบันทางการแพทย์ต่าง ๆ

Bereday (1964) ได้นิยามการศึกษาเปรียบเทียบเป็นการวิเคราะห์การศึกษาอย่างเป็นระบบของประเทศต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเรียนรู้ความหลากหลายในแนวปฏิบัติทางการศึกษาของสังคมต่าง ๆ นอกจากนี้ นักวิชาการการศึกษาเปรียบเทียบ

อีกหลายท่านได้ค้นพบที่มาของการศึกษาเปรียบเทียบว่า การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนามาจากศาสตร์ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศต่าง ๆ (Kelly, Altbach, & Armove, 1982) อีกทั้งการศึกษาเปรียบเทียบเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้นักการศึกษาสามารถตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ และปัจจัยอื่น ๆ ว่าจะปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาไปในทิศทางใด (Epstein, 1983)

ในการพัฒนาหลักสูตร นักศึกษานิยมใช้งานวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Research) เป็นฐานข้อมูลสำหรับพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคม Rojcharoenwattana (2017) ศึกษาเปรียบเทียบการสอบวัดระดับทักษะข้อร้องเรียนของศูนย์สอบวัดระดับทักษะข้อร้องเรียนในประเทศอังกฤษ แคนาดา และออสเตรเลีย ทำให้ทราบว่าศูนย์สอบดนตรีทั้ง 3 สถาบันมีเป้าหมายเพื่อสร้างมาตรฐานดนตรีสมัยนิยมและดนตรีคลาสสิกที่แตกต่างกัน จากการศึกษาเกณฑ์วัดระดับ Fuangaugorn (2010) ศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาดนตรีแจ๊ส 5 มหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และไทย พบว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความแตกต่างผันแปรจากสถาบันหนึ่งสู่สถาบันหนึ่ง จากการศึกษาทำให้ทราบแนวทางในการออกแบบหลักสูตรดนตรีแจ๊สที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เพราะการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรจะช่วยทำให้เห็นภาพลักษณะของการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรที่เกิดขึ้นจริง และเป็นการผลักดันให้เกิดการพัฒนาและสร้างหลักสูตรดนตรีบำบัดระดับปริญญาตรีขึ้นในประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจงานวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรดนตรีบำบัดให้ตรงกับความต้องการของประเทศและมุ่งหวังให้การจัดหลักสูตรดนตรีบำบัดมีมาตรฐานทัดเทียมสากล ผลที่ได้จากการวิจัยชิ้นนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ นักการศึกษา นักพัฒนาหลักสูตรและนักดนตรีบำบัดนำข้อมูลวิจัยจากการศึกษาเปรียบเทียบนี้มาปรับใช้และเพื่อพัฒนาหลักสูตรดนตรีบำบัดในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ชื่อปริญญา ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร และสัดส่วนรายวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบฉบับนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) ศึกษาความเหมือนและความแตกต่างใน 4 ประเด็น ได้แก่ ชื่อปริญญา ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตรและสัดส่วนรายวิชา โดยประยุกต์ ขั้นตอนตามทฤษฎีของ Bereday (1964) 4 ขั้นตอน คือ (1) การบรรยาย (Description) (2) การแปลความ (Interpretation) (3) การเทียบเคียง (Juxtaposition) และ (4) การเปรียบเทียบ (Comparison)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ ของโลก ที่คัดเลือกจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านดนตรีบำบัดในระดับนานาชาติ 3 ท่านจากประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกสมาพันธ์ดนตรีบำบัดโลก (President of the World Federation Music Therapy) อดีตนายกสมาพันธ์ดนตรีบำบัดโลก และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้าน ดนตรีบำบัดของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความเห็นและข้อแนะนำที่สอดคล้องกัน ถึงเกณฑ์และมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการคัดเลือกหลักสูตรดนตรีบำบัดที่เหมาะสมกับการ เป็นต้นแบบในการวิเคราะห์เพื่อทำการศึกษายเปรียบเทียบหลักสูตรในระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยใน 2 ทวีป ได้แก่ อเมริกาเหนือ และเอเชีย ที่จัดการเรียนการสอน ในระดับปริญญาตรีมากกว่า 5 ปี มีชื่อเสียงด้านการศึกษาดนตรีบำบัดและเป็นหลักสูตร ต้นแบบของวิชาชีพ มีเอกสารที่แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ได้อย่างครบถ้วน เอกสารหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกมีจำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ University of Kansas และ University of Miami ประเทศสหรัฐอเมริกา Wilfrid Laurier University ประเทศแคนาดา และ Kunitachi College of Music ประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานของ The National Association of Schools of Music (NASM) ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษาในการออกแบบหลักสูตรดนตรีทุกสาขาที่ได้รับการ รับรองจากสมาคมสถาบันดนตรีของประเทศสหรัฐอเมริกามาเทียบเคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยสัดส่วนมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดจะปรากฏในตารางเปรียบเทียบของผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประยุกต์วิธีการศึกษาเปรียบเทียบตามทฤษฎี ของ Bereday (1964) โดยการวิเคราะห์เป็นไปตามข้อความที่ปรากฏในหลักฐานและ เอกสารต่าง ๆ เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละหลักสูตร ประเด็น

วิเคราะห์ประกอบด้วย ชื่อปริญญา ระยะเวลาการศึกษา รายวิชาในหลักสูตร จำนวน หน่วยกิต และสัดส่วนรายวิชา โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบชื่อปริญญา

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ชื่อปริญญาโดยการนำข้อมูลของแต่ละมหาวิทยาลัย ที่ได้มาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่าง สำหรับชื่อปริญญา ผู้วิจัยศึกษาคำศัพท์ที่ใช้ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบระยะเวลาการศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลด้านระยะเวลาการศึกษาที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรมาเปรียบเทียบเพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างของแต่ละหลักสูตร

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบรายวิชาในหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวคิดของ Bereday (1964) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดเค้าโครงของข้อมูลที่ได้มาเพื่อแบ่งกลุ่มวิชา
- 2) วิเคราะห์เนื้อหาหารายวิชาที่ปรากฏในโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละมหาวิทยาลัย
- 3) จำแนกประเภทและจัดกลุ่มรายวิชาขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการเปรียบเทียบและสร้างบรรทัดฐานรายวิชาการให้สอดคล้องกับความเข้าใจด้านหลักสูตรในประเทศไทย ซึ่งมี 3 หมวด คือ (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (2) หมวดวิชาดนตรี และ (3) หมวดวิชาดนตรีบำบัด มีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ 1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง รายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั่วไป โดยที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงโดยตรงกับวิชาดนตรี และวิชาดนตรีบำบัด เช่น วิชาทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา

หมวดที่ 2 หมวดวิชาดนตรี หมายถึง รายวิชาที่มีเนื้อหาทางด้านดนตรี ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น วิชารวมนวง วิชาทฤษฎีดนตรี วิชาขับร้อง

หมวดที่ 3 หมวดวิชาดนตรีบำบัด หมายถึง รายวิชาที่มีเนื้อหาทางด้านดนตรีบำบัดโดยตรง ในชื่อรายวิชามักจะมีคำว่า ดนตรีบำบัด หรือ Music Therapy อยู่ เช่น Introduction to Music Therapy, Music Therapy techniques นอกจากนี้ ยังมีความหมายรวมถึงรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการนำดนตรีมาใช้เพื่อเป้าหมายทางการบำบัดแต่ไม่มีคำว่า “Music therapy” เช่น Music in Rehabilitation, Music for Children

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบหน่วยกิต

ผู้วิจัยแบ่งรายวิชาของแต่ละหลักสูตรออกเป็น 3 หมวด คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาดนตรี และหมวดวิชาดนตรีบำบัด จากนั้น ผู้วิจัยคำนวณจำนวนหน่วยกิต และคิดเป็นร้อยละ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัดส่วนรายวิชา

ผู้วิจัยใช้การแบ่งหมวดรายวิชาในหลักสูตรของแต่ละมหาวิทยาลัยตามเกณฑ์เดียวกับเกณฑ์ที่ใช้จำแนกรายวิชา สำหรับการวิเคราะห์และเปรียบเทียบสัดส่วนรายวิชานักวิจัยใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ยของหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาที่ผู้วิจัยได้กำหนด ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาดนตรี และหมวดวิชาดนตรีบำบัด เพื่อแสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนของหมวดรายวิชาต่างๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย

1. ชื่อปริญญา

จากการศึกษา พบว่า ชื่อปริญญาในหลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรีของ University of Miami , Wilfrid Laurier University , และ Kunitachi College of Music ตรงตามเกณฑ์ของ National Association of Schools of Music (NASM) คือ University of Miami ใช้ชื่อปริญญาว่า “Bachelor of Music Therapy”, Wilfrid Laurier University และ Kunitachi College of Music ใช้ชื่อปริญญาเหมือนกันว่า “Bachelor of Music in Music Therapy” ส่วน University of Kansas ใช้ชื่อปริญญาที่แตกต่างกันออกไปคือ “Bachelor of Music Education with Major in Music Therapy”

2. ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร

ทั้ง 4 สถาบันมีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรจำนวน 4 ปี ตามเกณฑ์ของ National Association of Schools of Music (NASM) ยกเว้น University of Kansas ที่กำหนดระยะเวลาการศึกษาไว้จำนวน 4 ปีครึ่ง

3. รายวิชาในหลักสูตร

จากการวิเคราะห์ สามารถแบ่งรายวิชาออกเป็น 3 หมวดตามเกณฑ์ของ National Association of Schools of Music (NASM) ได้แก่ (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (2) หมวดวิชาดนตรี และ (3) หมวดวิชาดนตรีบำบัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มวิชาย่อยได้ 9 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาจิตวิทยา กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการแพทย์และสาธารณสุข และกลุ่มชีววิทยา รายละเอียดในตารางที่ 1

3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดที่ 1 ตารางเปรียบเทียบรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของ NASM และมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง

กลุ่มวิชาย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
1. Language and Communication	การพูด การเขียน และการสื่อสาร	- Composition - Critical Reading & Writing - Speaker-Audience Communication	English Composition	ไม่มี	Language
2. Mathematics	คณิตศาสตร์	Algebra	Algebra for College Students	ไม่มี	ไม่มี
3. Sciences	วิทยาศาสตร์	- Principles of Biology - Principles of Biology Lap - Fundamental Human Anatomy	- Human Biology - Natural World Elective	ไม่มี	Outline of Medicine Science (ประกอบด้วย Anatomy, Physiology, Therapeutics, Semiology, Team Medicine)
4. Psychology	จิตวิทยา	- General Psychology - Abnormal Psychology - Teaching Exceptional Children and Youth in General Education	- Human Development or Child & Adolescent Development - Introduction to Psychology - Abnormal	- Introduction to Psychology - Developmental Psychology - Psychology I: Infancy and Childhood-0.5 - Developmental Psychology - Abnormal Psychology	- Developmental Psychology - Clinical Psychology II (ประกอบด้วย Theory and Technique of Psychotherapy)

กลุ่มวิทยุย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
			- Psychology - Introduction to Psychology - Introductory Bio behavioral Statistics - Intr Edu Excpt Indiv or Abnormal Child Psychology	- Introduction to clinical Psychology - Introduction to Perception- - Motivation and Emotion - Personality - Group Processes - Community Psychology - Psychology of Gender - Psychology of Exception Children, Youth and Adults- - Seminar in Personality - Abnormal Psychology	
5. Social Sciences	สังคมศาสตร์	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
6. Education	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	Principle of Education
7. Arts	ศิลปะ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
8. Medical and Health Sciences	ผู้ป่วยและโรคต่างๆ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	Clinical Medicine II (ประกอบด้วย Pediatrics, Internal Medicine, Rehabilitative Medicine)

กลุ่มวิจัยย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
					- Clinical Psychology I (ประกอบด้วย Interviewing Method, Psychological Test, Behavior Evaluation, Statistical Method) - Nursing Care - Outline of Social Welfare - Education for Handicapped Children - Graduation Thesis
9. Research/Thesis	• การวิจัย	• ไม่มี	• ไม่มี	• ไม่มี	•

3.2 หมวดวิชาดนตรี

แบ่งกลุ่มวิจัยย่อยได้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มวิชาการด้านดนตรี กลุ่มปฏิบัติดนตรี และกลุ่มปฏิบัติพื้นฐานดนตรี ชื่อรายวิชาต่าง ๆ รายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบรายวิชาในหมวดวิชาดนตรีของ NASM และมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง

กลุ่มวิจัยย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
1. Academic Studies	• ไม่มี	• Theory • Tonal Form and Post-Tonal	• Music Theory • Music of the	• Theory • Music History	• Music Theory • Harmony

กลุ่มวิทยุย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
Subjects in Music		Techniques	Mediaeval,	• Music and its	• Japanese Music
	• Music History	Renaissance, and	Baroque Periods	contexts	• Music and Society
	• Vocal Pedagogy	• Music of the Classical, Romantic, and Modern Periods			• Aesthetics (Music)
		• Experiencing Music			• Keyboard Harmony
		• Musical Trends & Traditions			• Arrangements
		• Music Technology			• Counterpoint
		• Introduction to Research in Music			• Structure of Music
		• Arranging/Orchestration			• Musical Forms
					• Musical Analysis
					• Interpretation
					• Art and Society
					• Psychology of Music
					• Music Education
					• Computer Music
					• Western Music History

กลุ่มวิชาย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
					● Style of Musical Performance ● Ethnic Music ● Public Entertainment
2. Subjects in Applied Music	● โน้ต	● Applied music Lessons ● Lap in Music Performance ● Fundamentals of Conducting ● Ensemble(Band/Orchestra/Chorus) ● Rehearsal/Conduction Clinic	● Ensemble ● Principal Instrument/Voice Forum ● Principal Instrument/Voice	● Practical Study ● Special Practical Study ● Ensemble	● โน้ต
3. Practical Studies Subjects in Music	● Keyboard Skill) ● Sight sing & Take aural dictation ● Singing Skill ● Guitar Skill ● Percussion Skill ● Music	● Elementary Keyboard ● Intensive Keyboard Skills ● Advance Keyboard Skills ● Performance Media: Percussion ● Performance Media: Computer, Synthesizers, and Electronics ● Performance Media: Guitar ● Performance Clinic: Choral	● Keyboard Studies ● Skills Ensemble ● Vocal Techniques or MVP Language Diction ● Basic Conducting or Choral Conducting ● Percussion Techniques	● Musical skills ● Lap ● Guitar ● Techniques ● Elementary Techniques ● Percussion Techniques ● Voice Techniques	● Solfeggio ● Piano ● Voice ● Instrument (Winds/Strings/Percussion) ● Chorus ● Ensemble ● Guitar ● Eurhythmics

กลุ่มวิชาย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
	- Leadership skill - Composition and Arranging skill - Music Movement Skill and Improvisatory Movement Skill				Conducting

3.3 หมวดวิชาดนตรีบำบัด

ประกอบด้วยกลุ่มวิชาย่อย 3 กลุ่มคือ กลุ่มวิชาการด้านดนตรีบำบัด กลุ่มฝึกทักษะดนตรีบำบัด และกลุ่มฝึกปฏิบัติงานดนตรีบำบัด ชื่อรายวิชาแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางเปรียบเทียบรายวิชาในหมวดวิชาดนตรีดนตรีบำบัดของ NASM และมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง

กลุ่มวิชาย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
1. Academic Subjects	- หลักการและวิธีการทางดนตรีบำบัด - ประวัติศาสตร์และ	- Introduction to Music Therapy - Human Musical	- Music therapy Forum - Introduction to Music Therapy	- Introduction to Music Therapy - Principles of	Outline of Music Therapy (เนื้อหาประกอบด้วย

กลุ่มวิชาย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
	ปริญญาด้านดนตรี บำบัด • กฎหมายและจรรยาบรรณของนักดนตรีบำบัด • การทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ • การควบคุม การดูแล และการจัดการในคลินิกดนตรีบำบัด	Learning & Development • Managing Behavior Music Environment • Psychology of Music • Influence of Music Behavior • Music in Therapy • Seminar in Music Therapy Profile Development	• Intro to Dance/Movement Therapy • Music & Development • Music in Rehabilitation • Music in Psychotherapy • Psychology of Music	Music Therapy • Psychology of music • Music Theory and Research • Experiential Music Therapy	Disposition and Ethics) • Theory and Methodology of Music Therapy
2. Practical Subjects	• ไม่มี	• Group Leadership Skills in Music Therapy • Clinical Techniques for Children • Clinical Techniques for	• Functional Techniques in music therapy • Functional Music Techniques	• Clinical Improvisation	• Music Therapy (ประกอบด้วย Handicapped Children/Persons, Psychiatry and Psychosomatic medicine, Elderly and Palliative Care) • Skill I 2 หน่วย

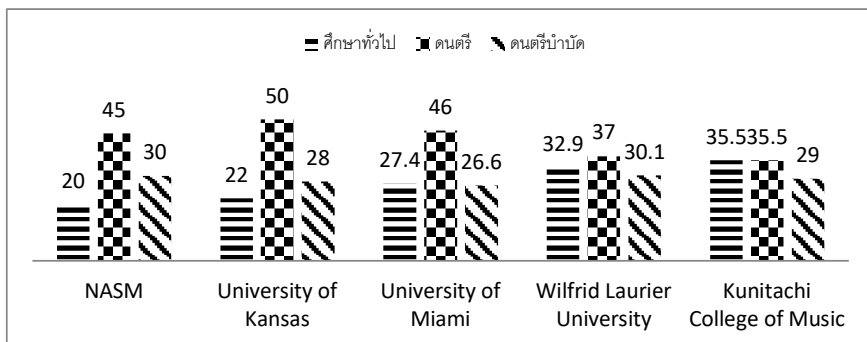
กลุ่มวิจัยย่อย	NASM	University of Kansas	University of Miami	Wilfrid Laurier University	Kunitachi College of Music
		Adult			(ประกอบด้วย Singing, Accompaniment, Improvisation, Composition, Arrangement, Ensemble, Conducting)
3. Internship Subjects	• Pre-internship & Internship experiences	• Clinical Practicum • Clinical Internship • Individual Study: Clinical Internship	• Music Therapy Pre-Practicum • Music Therapy Practicum • Entrepreneurship in Music • Internship in Music Therapy	• Practice of Music Therapy • Music Therapy Practica	• Practice (Training in a group) • Familiarization Training (At least 3 categories such as children, adults, elderly and include observation and practice evaluation)

4. สัดส่วนรายวิชา

4.1 ภาพรวมหลักสูตร

ผลการวิจัย พบว่า ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป Kunitachi College of Music มีค่าร้อยละ มากที่สุด (35.5%) รองลงมาคือ Wilfrid Laurier University (32.9%), University of Miami (27.4%), University of Kansas (22%), และ NASM (20%) ตามลำดับ หมวดวิชาดนตรี หลักสูตรที่มีค่าร้อยละมากที่สุดคือ หลักสูตรของ University of Kansas (50%), รองลงมาคือ University of Miami (46%), NASM (45%), Wilfrid Laurier University (37%), และน้อยที่สุดคือ Kunitachi College of Music (35.5%) และหมวดวิชาดนตรีบำบัด พบว่า Wilfrid Laurier University เป็นหลักสูตรที่มีร้อยละหมวดวิชาดนตรีบำบัดมากที่สุด (30.1%) รองลงมาคือ NASM (30%) Kunitachi College of Music (29%) University of Kansas (28%) และ University of Miami (26.6%)

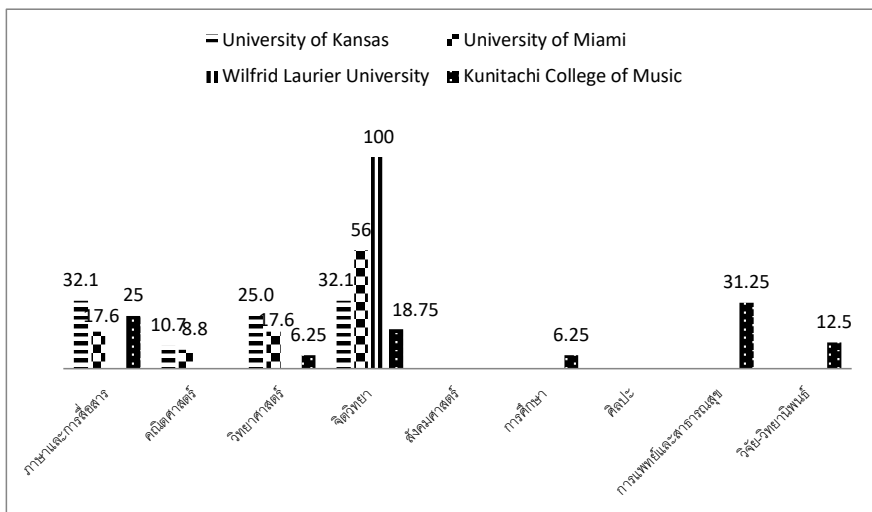
นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ของ NASM และหลักสูตรของ หุ้ยมหาวิทยาลัย จะมีจำนวนร้อยละในหมวดวิชาดนตรีมากที่สุด เมื่อเทียบกับหมวดวิชาอื่น ๆ เกณฑ์ของ NASM และหลักสูตรของ University of Kansas จะมีร้อยละในหมวดวิชาดนตรีบำบัดและหมวดวิชาศึกษาทั่วไป รองลงมาจากหมวดวิชาดนตรี ส่วน Wilfrid Laurier University จะมีร้อยละในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมากกว่าหมวดวิชาดนตรีบำบัด และ Kunitachi College of Music มีร้อยละในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและดนตรีเท่ากัน รายละเอียดแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภูมิร้อยละหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดนตรีและดนตรีบำบัด

4.2 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

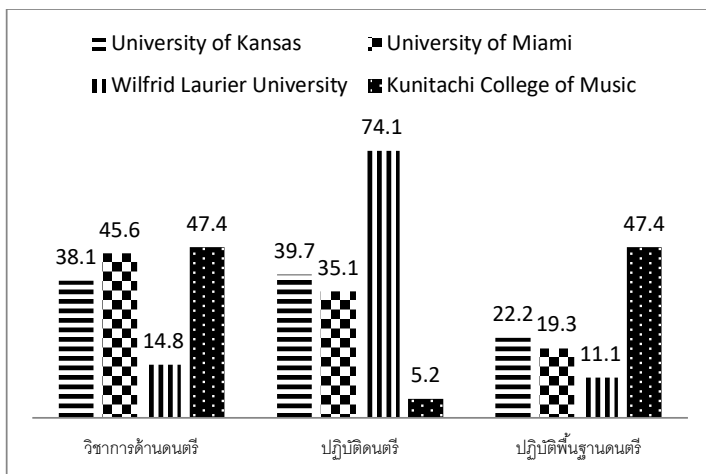
กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร University of Kansas มีร้อยละมากที่สุด (32.1%) รองลงมาคือ Kunitachi College of Music (25%), University of Miami (17.6%) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า University of Kansas มีร้อยละมากที่สุด (10.7%), รองลงมาคือ University of Miami (8.8%) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า University of Kansas มีร้อยละมากที่สุด (25.0%), รองลงมาคือ University of Miami (17.6%) และ Kunitachi College of Music (6.25%) กลุ่มวิชาจิตวิทยา พบว่า Wilfrid Laurier University มีมากที่สุด (100%) รองลงมาคือ University of Miami (56%), University of Kansas (32.1%), และ Kunitachi College of Music (18.75%) กลุ่มวิชาสังคมศึกษาและกลุ่มวิชาศิลปะ พบว่า ไม่มีหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไหนเลยที่บรรจุรายวิชาลงไป กลุ่มวิชาการศึกษา(6.25%) กลุ่มวิชาการแพทย์และสาธารณสุข (31.25%) และกลุ่มวิชาวิจัยและวิทยานิพนธ์ (12.5%) มีเพียงหลักสูตรเดียวคือหลักสูตรของ Kunitachi College of Music รายละเอียดแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิร้อยละกลุ่มวิชาย่อยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.3 หมวดวิชาดนตรี

กลุ่มวิชาการด้านดนตรี หลักสูตรที่มีร้อยละมากที่สุด มากที่สุดคือ หลักสูตรของ Kunitachi College of Music (47.4%) รองลงมาคือ University of Miami (45.6%) University of Kansas (38.1%) และน้อยที่สุดคือ Wilfrid Laurier University (14.8%) กลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี หลักสูตรของ Wilfrid Laurier University มีร้อยละในกลุ่มวิชานี้มากที่สุด (74.1%) รองลงมาคือ University of Kansas (39.7%) University of Miami (35.1%) และ Kunitachi College of Music (5.2%) และ กลุ่มวิชาปฏิบัติพื้นฐานดนตรี ร้อยละมากที่สุดพบในหลักสูตรของ Kunitachi College of Music (47.4%) รองลงมาคือ University of Kansas (22.2%) University of Miami (19.3%) และ Wilfrid Laurier University (11.1%) รายละเอียดแสดงในภาพที่ 3

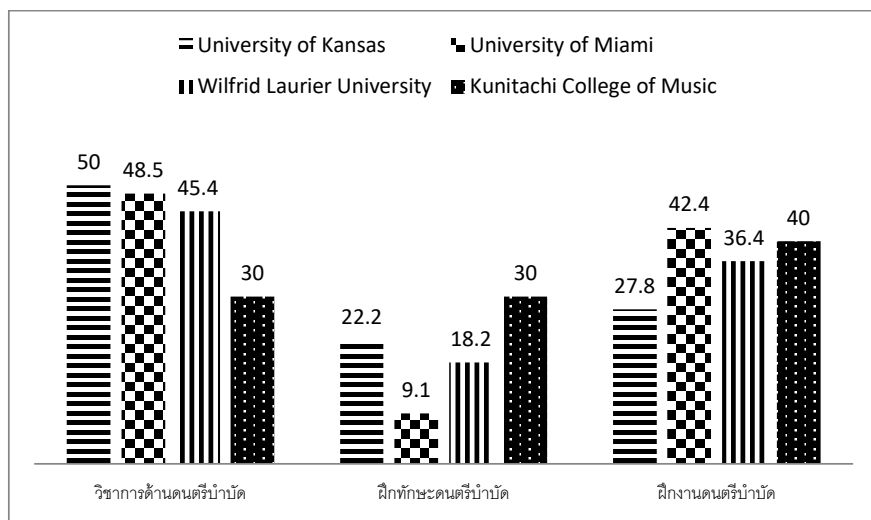

ภาพที่ 3 ร้อยละกลุ่มวิชาย่อยในหมวดวิชาดนตรี

4.4 หมวดวิชาดนตรีบำบัด

กลุ่มวิชาการด้านดนตรีบำบัด หลักสูตรของ University of Kansas มีร้อยละมากที่สุด (50%) รองลงมาคือ University of Miami (48.5%) Wilfrid Laurier University (45.4%) และ Kunitachi College of Music (30%) กลุ่มวิชาฝึกทักษะด้านดนตรีบำบัด พบว่า หลักสูตรที่มีร้อยละมากที่สุดคือหลักสูตรของ Kunitachi College of Music (30%) รองลงมาคือ University of Kansas (22.2%) Wilfrid Laurier

University (18.2%) และ University of Miami (9.1%) และกลุ่มวิชาฝึกงานดนตรี บำบัด University of Miami มีร้อยละมากที่สุด (42.4%) รองลงมาคือ Kunitachi College of Music (40%) Wilfrid Laurier University (36.4%), และ University of Kansas (27.8%) รายละเอียดแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แผนภูมิร้อยละกลุ่มวิชาย่อยในหมวดวิชาดนตรีบำบัด

สรุปผลการวิจัย

ด้านข้อปริญญาของหลักสูตรส่วนใหญ่ ตรงตามเกณฑ์ของ National Association of Schools of Music (NASM) ยกเว้น หลักสูตรของ University of Kansas ที่ใช้ข้อปริญญาที่แตกต่างกันออกไป ทุกหลักสูตรได้กำหนดระยะเวลาการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ของ National Association of Schools of Music (NASM) 4 ปี ถึง 4 ปีครึ่ง

ด้านสัดส่วนรายวิชา ทั้งเกณฑ์ของ NASM และหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ทั้ง 4 แห่งจากการวิเคราะห์ในสัดส่วนร้อยละนั้น ทำให้ทราบถึงความสำคัญของการจัด จำนวนหน่วยกิตในแต่ละสาขาวิชาและพบว่าทุกสถาบันให้ความสำคัญกับหมวดวิชาดนตรี มากที่สุด รายวิชาในหมวดวิชาดนตรี ได้แก่ กลุ่มวิชาการด้านดนตรี ปฏิบัติดนตรี ปฏิบัติ พื้นฐานดนตรี รายวิชาในหมวดวิชาดนตรีบำบัด ได้แก่ กลุ่มวิชาการด้านดนตรีบำบัด

ฝึกทักษะดนตรีบำบัด และฝึกงานดนตรีบำบัด และรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ กลุ่มวิชาทางด้านภาษาและการสื่อสาร คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์สังคมศาสตร์ การศึกษา ศิลปะ การแพทย์และสาธารณสุข จิตวิทยา และวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีดนตรีบำบัด

หัวข้อสำคัญ	NASM	USA (University of Kansas)	USA (University of Miami)	Canada (Wilfrid Laurier University)	Japan (Kunitachi College of Music)
ชื่อปริญญา	- Bachelor of Music in Music Therapy - Bachelor of Arts in Music Therapy - Bachelor of Science in Music Therapy - Bachelor of Music Therapy	Bachelor of Music Education with major in Music Therapy	Bachelor of Music Therapy	Bachelor of Music in Music Therapy	Bachelor of Music in Music Therapy
ระยะเวลาที่ศึกษา	4-5 ปี	4 ปีครึ่ง	4 ปี	4 ปี	4 ปี
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป:	ไม่มีกลุ่มวิชา	ไม่มีกลุ่มวิชา	ไม่มีกลุ่มวิชา	มีเฉพาะกลุ่มวิชา	ไม่มีกลุ่มวิชา
กลุ่มวิชาทางด้านภาษา	การศึกษา	สังคมศาสตร์	สังคมศาสตร์	จิตวิทยา	คณิตศาสตร์
และการสื่อสาร		การศึกษา	การศึกษา		สังคมศาสตร์ และ
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์		ศิลปะ การ	ศิลปะ การ		ศิลปะ
จิตวิทยา สังคมศาสตร์		แพทย์ฯ และ	แพทย์ฯ และ		
การศึกษา ศิลปะ		วิทยานิพนธ์	วิทยานิพนธ์		
การแพทย์และสาธารณสุข					
และวิจัยหรือวิทยานิพนธ์					
หมวดวิชาดนตรี: กลุ่ม	มีเฉพาะกลุ่มวิชา				
วิชาการด้านดนตรี ปฏิบัติ	ปฏิบัติพื้นฐานดนตรี			ครอบคลุมทุกกลุ่มวิชา	
ดนตรี และปฏิบัติพื้นฐาน					
ดนตรี					
หมวดวิชาดนตรีบำบัด:	ไม่มีกลุ่มวิชาฝึก				
กลุ่มวิชาการด้านดนตรี	ทักษะดนตรีบำบัด			ครอบคลุมทุกกลุ่มวิชา	
บำบัด ฝึกทักษะดนตรี					
บำบัด และฝึกงาน					
ร้อยละหมวดวิชาศึกษา	20	22	27.4	32.9	35.5
ทั่วไป					
ร้อยละหมวดวิชาดนตรี	45	50	46	37	35.5
ร้อยละหมวดวิชาดนตรี	30	28	26.6	30.1	29
บำบัด					

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีดนตรีบำบัด ในมหาวิทยาลัย ในต่างประเทศ พบว่า สัดส่วนรายวิชาในหมวดวิชาดนตรีทุกมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งกำหนดจำนวนหน่วยกิตมากที่สุดเมื่อเทียบกับหมวดวิชาอื่น ดังนั้น การเปิดหลักสูตรดนตรีบำบัดในระดับปริญญาตรีควรเกิดขึ้นในหน่วยงาน (หรือเทียบเท่าระดับคณะ) ที่จัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีเป็นหลักและสามารถประสานงานด้านการศึกษากับส่วนงานที่จัดการเรียนการสอนด้านการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น การส่งนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงาน จัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและจิตวิทยา เป็นต้น

ข้อปริญญา ควรใช้ข้อปริญญาที่อธิบายถึงสาระสำคัญของวิชาชีพ เช่น ดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีบำบัด (Bachelor of Music (Music Therapy) หรือดนตรีบำบัดบัณฑิต (Bachelor of Music Therapy) จัดการเรียนการสอน ในระยะเวลา 4 ถึง 4 ปีครึ่ง เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากการฝึกทักษะด้านดนตรี และปฏิบัติการทางคลินิกต้องอาศัยเวลา ตัวอย่างเช่น American Music Therapy Association (2019) ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า นักดนตรีบำบัดจะต้องผ่านการฝึกไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง รายวิชา สัดส่วนรายวิชาด้านดนตรีและด้านดนตรีบำบัด สามารถจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ โดยประกอบด้วยหมวดวิชาดนตรี ได้แก่ กลุ่มวิชาการด้านดนตรี กลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรีและกลุ่มวิชาปฏิบัติพื้นฐานดนตรี หมวดวิชาดนตรีบำบัด ได้แก่ กลุ่มวิชาการด้านดนตรีบำบัด กลุ่มวิชาฝึกทักษะดนตรีบำบัดและกลุ่มวิชาฝึกงาน ดนตรีบำบัด

บทความวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรปริญญาตรีดนตรีบำบัด ในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบที่มุ่งเน้นศึกษาหลักสูตร ดนตรีบำบัดบทความแรกในประเทศไทย ที่มีความเชื่อมโยงศาสตร์ด้านการศึกษ เปรียบเทียบและดนตรีบำบัด ซึ่งมีความสำคัญและแตกต่างจากงานวิจัยดนตรีบำบัด ที่พบในประเทศไทย ส่วนใหญ่นั้นจะเป็นการศึกษาการใช้ดนตรีเพื่อบรรเทาอาการเจ็บปวด (Trakarnrung & Chiangchana, 2011) หรืองานวิจัยที่ใช้ดนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ (Binson, 2010) เช่น การใช้ดนตรีเพื่อลดความวิตกกังวลและความเครียด ด้านการ คลายตัวของกล้ามเนื้อ เพื่อบำบัดในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า เพื่อบำบัดด้านการนอน ด้านพัฒนาการเจริญเติบโตของทารกบำบัด ด้านการเปลี่ยนแปลงของระบบหัวใจ

และหลอดเลือดและด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เป็นต้น ปัจจุบันงานวิจัยด้านดนตรีบำบัดถึงแม้ว่าจะเริ่มมีการให้ความสนใจอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังอยู่ในกลุ่มผู้สนใจในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์กลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษาไทยใด ๆ ที่เปิดหลักสูตรดนตรีบำบัดในระดับปริญญาตรีและยกกระดับวิชาชีพนี้ให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพในสถานพยาบาลต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัยด้านการศึกษาดนตรีบำบัดในประเทศไทย

ปัจจุบันจำนวนงานวิจัยด้านดนตรีบำบัดในประเทศไทยยังมีปริมาณน้อย และอยู่ในระยะบุกเบิก งานวิจัยทางด้านการศึกษาเปรียบเทียบจะช่วยให้เปิดโลกทัศน์และขยายมุมมองให้กับนักการศึกษาในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติ งานวิจัยฉบับนี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีดนตรีบำบัด ของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และอาจเป็นหนทางหนึ่งที่กระตุ้นให้สังคมการศึกษาเห็นความสำคัญของการสร้างหลักสูตรปริญญาตรี ดนตรีบำบัด ในประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขยายวงกว้างของการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีบำบัด ผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างงานวิจัยดนตรีบำบัดในอนาคต ดังนี้

- 1) ศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยตามภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น ศึกษาหลักสูตรดนตรีบำบัด ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยในประเทศทางยุโรป เอเชีย ออสเตรเลีย เป็นต้น
- 2) ศึกษาหลักสูตรดนตรีบำบัดที่ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงลึกแบบกรณีศึกษาเพื่อค้นหาข้อมูลและตัวอย่างทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรที่เปิดของสถานศึกษากับบริบทของประเทศ ความจำเป็นและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- American Music Therapy Association (2014). *What is music therapy?*
Retrieved August 24, 2014, from <http://www.musictherapy.org/>
Beauchamp, G. (1981). *A curriculum theory* (4th ed.). Illinois: F.E. Peacock Publisher.

- Bereday, G. Z. F. (1964). *Comparative method in education*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Binson, B. (2010). *Music therapy*. Bangkok: V Print
- British Association of Music Therapy. (2012). *What is music therapy?* Retrieved January, 8th 2015 from <http://www.bamt.org/music-therapy/what-is-music-therapy.html>
- Canadian Association for Music Therapy. (2014). *What is music therapy?* Retrieved January, 8th 2015 from <http://www.musictherapy.ca/en/information/music-therapy.html>
- Epstein, E. (1983). The comparative mind. *Comparative Education Review*, 27(3), 311-322.
- Fuangaugsorn, N. (2010). *A comparative study of the selected Bachelor of Music programs majoring in Jazz Studies in the United States of America, England, Canada, Australia, and Thailand*. (Unpublished master thesis). Mahidol University, Thailand.
- Good, C. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- l'Etoile, S. D. (2000). The history of the undergraduate curriculum in music therapy. *Journal of music therapy*, 37(1), 51-71.
- Kelly, G. P., Altbach, P. G., & Arnove, R. F. (1982). Trends in comparative education: A critical analysis. In P. G. Altbach, R. F., Arnove, & G.P. Kelly (Eds.), *Comparative Education* (pp.505-533). New York: Macmillan.
- Kunitachi College of Music. (2017). Undergraduate music therapy program handbook. Retrieved April, 11th 2017 from <https://www.kunitachi.ac.jp/en/education/college/index.html>
- National Association of Schools of Music (2018). *National Association of Schools of Music: Handbook 2018-19*. Retrieved April, 25th 2018 from http://nasm.arts-accredit.org/site/docs/Handbook_Archives/NASM_HANDBOOK_2018-19.pdf

- Phillips, D., & Schweisfurth, M. (2014). *Comparative and international education: An introduction to theory, method, and practice* (2nd ed.). USA: Bloombury Punlishing Plc.
- Rojcharoenwattana, C. (2017). A comparative study of vocal popular music examination boards in England, Canada, and Australia. *Journal of Fine and Applied Arts Khonkaen University*, 9(1), 84-103
- Trakarnrung, S. & Chiangchana, N. (2011). *A synthesis study of music therapy research in Thailand*. Unpublished research report under the National Research University Project fiscal year 2011 supported by the Office of Higher Education Commission and Mahidol University Cluster of Music Therapy, College of Music
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- University of Kansas. (2018). *University of Kansas Academic Catalog*. Retrieved April, 20th 2018 from <https://catalog.ku.edu/music/bm/bm-music-therapy/>
- University of Miami. (2018). *Bachelor of Music Degree in Music Therapy Curriculum*. Retrieved April, 20th 2018 from <https://musictherapy.frost.miami.edu/degrees/bachelor-of-music-in-music-therapy/index.html>
- Wigram, T., Pedersen, I. N., & Bonde, L. O. (2002). *A comprehensive guide to music therapy: Theory, clinical practice, research, and training*. London: Jessica Kingsley.
- Wilfrid Laurier University. (2018). *Bachelor of Music Therapy Program*. Retrieved April, 20th 2018 from <https://www.wlu.ca/programs/music/undergraduate/music-bmt/program-details.html>